

Adam Mickiewicz

Romantyczność

Materiały ćwiczeniowe dla uczniów niepełnosprawnych mających trudności w uczeniu się i/lub komunikowaniu się, w tym niesłyszących, słabosłyszących, z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem i afazją uczęszczających do szkół podstawowych – służące utrwalaniu wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych

Minister
Edukacji i Nauki

pracownia
lingwistyki
migowej

Zadanie zlecone i finansowane przez Ministra Edukacji i Nauki
Wykonawca: Uniwersytet Warszawski, Wydział Polonistyki, Pracownia Lingwistyki Migowej

Adam Mickiewicz

Romantyczność

Minister
Edukacji i Nauki

pracownia
lingwistyki
migowej

Lektury
dostępne

Zadanie zlecone i finansowane przez Ministra Edukacji i Nauki

Adam Mickiewicz **Romantyczność**

Materiały ćwiczeniowe dla uczniów niepełnosprawnych mających trudności w uczeniu się i/lub komunikowaniu się, w tym niestyszających, słabosłyszących, z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem i afazją uczęszczających do szkół podstawowych – służące utrwalaniu wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych

Opracowano na podstawie
Adam Mickiewicz, Romantyczność

Wykonawca materiałów ćwiczeniowych
Uniwersytet Warszawski
Wydział Polonistyki
Pracownia Lingwistyki Migowej
ul. Krakowski Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa

Autorzy

Agnieszka Bajewska-Kołodziejak (karty pracy, scenariusze komiksowe)
Katarzyna Cichocka-Segiet (karty pracy PCS, tablice komunikacyjne PCS)
Sylwia Łozińska, Piotr Mostowski (teksty łatwe do czytania – ETR)
Małgorzata Skuza (karty pracy, scenariusze komiksowe)
Krystyna Ziątek (karty pracy PCS, tablice komunikacyjne PCS)

Redakcja merytoryczna
Paweł Rutkowski
Piotr Mostowski

Kierownik zespołu
Paweł Rutkowski

Redakcja językowa
i konsultacje merytoryczne
Emilia Danowska-Florczyk

Eksperci wskazani
przez Ministra Edukacji i Nauki
Justyna Kowal
Agnieszka Pilch

Projekt graficzny i logotypu,
skład i łamanie
Łukasz Kamieniak

Ilustracje
Zuzanna Szyszak

Rok opracowania
2021

Aplikacja komputerowa
Mariusz Ołownia

ISBN
978-83-67331-29-6

The Picture Communication Symbols ©1981–2021 by Tobii Dynavox. All Rights Reserved Worldwide. Used with permission. Boardmaker® is a trademark of Tobii Dynavox.

Spis treści

Wstęp.....	4
Tekst oryginalny.....	8
Tekst łatwy do czytania (ETR).....	13
Komiks.....	18
Karty pracy.....	19
Tablice komunikacyjne PCS.....	24
Karty pracy PCS.....	25

Wstęp

Szanowni Państwo,

przekazujemy Państwu materiały ćwiczeniowe do lektur szkolnych opracowane z myślą o uczniach ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dołożyliśmy wszelkich starań, aby ułatwiły one pracę zarówno dzieciom, do których są kierowane, jak i nauczycielom. W pierwszej części niniejszego wstępu omówiliśmy wszystkie elementy, które składają się na pakiet materiałów ćwiczeniowych; w drugiej zwróciliśmy uwagę na to, o czym warto pamiętać w pracy z dziećmi z niepełnosprawnościami mającymi trudności w uczeniu się i/lub komunikowaniu się, w tym uczniami niesłyszącymi, słabosłyszącymi, z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem i afazją.

Barierę w pracy z tekstami lektur może stanowić w szczególności język utworów zawierający archaizmy i słownictwo rzadko obecne w codziennych sytuacjach komunikacyjnych. Problemem bywa też sam charakter utworów. Pełny odbiór literatury pięknej (zwłaszcza dzieł poetyckich) wymaga od czytelnika znajomości konwencji tekstu literackiego i odpowiednio rozwiniętych kompetencji poznawczych. Trudności w komunikowaniu się powodują, że wielu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi jest pozbawionych możliwości obcowania z kanonem literatury polskiej, a tym samym z dużym fragmentem kultury narodowej.

Teksty literackie wybrane z listy lektur podstawy programowej zostały wzbogacone materiałami ćwiczeniowymi i opracowane tak, aby udostępnić ich treść uczniom ze specjalnymi potrzebami komunikacyjnymi. Do każdego utworu powstał pakiet materiałów ćwiczeniowych, który składa się z:

- aplikacji multimedialnej z tłumaczeniem na polski język migowy (PJM),
- tekstu łatwego do czytania (ETR),
- opracowania graficznego w formie komiksu,
- kart pracy,
- tablic komunikacyjnych Picture Communication Symbols (PCS),
- kart pracy PCS.

Tak zróżnicowany zestaw materiałów pozwala na wybór tych, które najlepiej odpowiadają potrzebom ucznia, a tym samym umożliwiają zindywidualizowanie procesu nauczania.

Wszystkie materiały zostały przygotowane z uwzględnieniem ministerialnych *Wytycznych do uniwersalnego projektowania graficznego podręczników* oraz *Wytycznych edytorskich i językowych do opracowania podręczników*.

Aplikacja multimedialna z tłumaczeniem na polski język migowy (PJM)

W aplikacji znajduje się cały pakiet materiałów ćwiczeniowych. Oprócz podstawowej funkcji wyświetlania poszczególnych stron aplikacja daje możliwość ich powiększania/pomniejszania – tak, aby skupić uwagę ucznia na wybranym elemencie.

Najważniejszą częścią aplikacji jest jednak tłumaczenie tekstu lektury na polski język migowy. Do poszczególnych fragmentów tekstu można wyświetlić film w PJM. Okno odtwarzacza można zmniejszyć i dowolnie umiejscowić na ekranie. Dzięki temu możliwe jest jednoczesne śledzenie tekstu i tłumaczenia. Wszystkie filmy są dodatkowo dostępne z poziomu eksploratora plików.

Aplikacja działa na systemach z rodziny Windows, Linux i macOS.

Tekst łatwy do czytania (ETR)

Tekst łatwy do czytania (ETR) został opracowany zgodnie z wytycznymi *IFLA Guidelines for easy-to-read materials* oraz publikacją *Informacja dla wszystkich. Europejskie standardy przygotowania tekstu łatwego do czytania i zrozumienia*. Jego zadaniem jest przybliżenie treści lektury odbiorcom, którzy z różnych powodów nie są w stanie przeczytać ze zrozumieniem oryginalnego tekstu. Będą to przede wszystkim uczniowie z afazją oraz niepełnosprawnością intelektualną, choć tekst łatwy do czytania może być pomocny dla każdego dziecka, dla którego barierą jest język utworu oraz nadmiar treści. Zmiany wprowadzone w wersji ETR dotyczą dwóch warstw: językowej oraz treściowej.

Warstwa językowa została zmodyfikowana pod względem leksyki oraz składni – zastosowano wyrazy o wysokiej frekwencji, łatwe do zrozumienia, a informacje zapisano głównie w postaci zdań prostych ułożonych zgodnie z następującą zasadą: 1 linia tekstu = 1 zdanie. Z fabuły lektury usunięto wątki poboczne, a w dłuższych tekstach dodatkowo zastosowano śródtytuły.

Opracowanie graficzne w formie komiksu

Graficzne opracowanie lektury w formie komiksu ma za zadanie przybliżyć uczniom treść utworu. Komiks ożywia i uatrakcyjnia tekst. Często literacka forma dzieła i wielowarstwowość znaczeniowa utrudniają uczniom odczytanie i zrozumienie treści. Do zaproponowanych ilustracji nauczyciel może odwoływać się podczas pracy z tekstem – wykorzystując zarówno całość komiksu, jak i jego wybrane elementy. Dla uczniów jest to pomoc w wizualnym odtworzeniu fabuły utworu, a także jej zapamiętaniu. Dla niektórych zaś krótkie teksty w kadrach są jedyną formą kontaktu z lekturą.

Karty pracy

Karty pracy mają za zadanie utrwalić i podsumować informacje o treści lektury. Ponadto zachęcają ucznia do samodzielnego rozwiązywania zadań i sprawdzenia swojej wiedzy. Przygotowane propozycje mogą okazać się pomocne zarówno podczas omawiania treści lektur w czasie zajęć szkolnych, jak i w pracy samodzielnej ucznia.

Tablice komunikacyjne PCS

Tablice komunikacyjne PCS są przeznaczone dla uczniów niemówiących, posługujących się alternatywną i/lub wspomagającą komunikacją. Uczniowie ci mają zwykle osobiste pomoce do komunikacji w formie tzw. książek do komunikacji (skoroszytów z piktogramami) lub pomocy elektronicznych na tabletach lub laptopach. Tablice do każdej lektury zawierają symbole związane z tekstem, głównie rzeczowniki, czasowniki i określenia. Tablice umożliwiają osobie niemówiącej opowiadanie treści lektury, odpowiadanie na pytania nauczyciela, uczestniczenie w rozmowie na temat lektury, ułatwiają również rozumienie treści utworu. W rozmowie na temat lektury może – i powinna – być wykorzystywana również osobista książka komunikacyjna ucznia, która zawiera m.in. zaimki, przyimki, przydatne liczby i litery.

Karty pracy PCS

Karty pracy PCS zostały opracowane przede wszystkim dla uczniów niemówiących, użytkowników wspomagających i alternatywnych metod komunikacji. Karty pracy PCS mają na celu sprawdzenie tego, czy uczeń zrozumiał treść lektury oraz jak wiele wiadomości zapamiętał. Pozwalają także na rozwijanie i utrwalanie nowego słownictwa. Wszystkie polecenia oraz pytania zostały zapisane za pomocą słów oraz znaków systemu PCS. Uczeń może próbować odczytać treść poleceń sam lub z pomocą nauczyciela. Jeśli to nauczyciel będzie czytał treść, to zalecane jest, by kolejno wskazywał uczniowi odczytywane znaki. Karty pracy zawierają takie zadania, w których należy wskazać i zaznaczyć właściwą odpowiedź, wybrać ją spośród podanych i zaznaczyć lub wyciąć, oraz takie, które polegają na samodzielnym sformułowaniu odpowiedzi za pomocą tablic komunikacyjnych PCS opracowanych do każdej lektury i/lub z pomocą książki/narzędzia do komunikacji. W tego typu zadaniach nauczyciel może zapisać odpowiedź ucznia sam lub np. wydrukować tablicę komunikacyjną PCS w dwóch egzemplarzach i z drugiej wyciąć do przyklejenia znaki wybrane przez ucznia w odpowiedzi na zadane pytanie. W kartach pracy PCS oraz tablicach komunikacyjnych PCS użyte zostały te same znaki oddające poszczególne znaczenia danych wyrazów. Jednocześnie w kartach pracy zastosowano określone strategie językowe – strzałki stanowiące określenie czasu na górze, z lewej strony symbolu o znaczeniu czasownikowym, dla wyrażenia czasu przeszłego lub przyszłego,

pomniejszony symbol ‘ty’, także z lewej górnej strony znaku oznaczającego czynność w poleceniach — zdaniach rozkaznikowych. Dla zwiększenia czytelności zadań poszczególne fragmenty można wycinać i w toku odpowiadania na pytania ponownie przyklejać potrzebne elementy.

Agnieszka Bajewska-Kołodziejak
Katarzyna Cichocka-Segiet
Emilia Danowska-Florczyk
Piotr Mostowski
Paweł Rutkowski
Małgorzata Skuza
Krystyna Ziątek

Adam Mickiewicz

Ballady i romanse

Romantyczność

Methinks, I see... Where?

— *In my mind's eyes.*

Zdaje mi się, że widzę... Gdzie?

Przed oczyma duszy mojej.

Shakespeare¹

Słuchaj dziewczeczko!

— Ona nie słucha. —

To dzień biały! to miasteczko!

Przy tobie nie ma żywego ducha,

Co tam wkoło siebie chwytasz?

Kogo wołasz, z kim się witasz?

— Ona nie słucha. —

To jak martwa opoka
Nie zwróci w stronę oka,
To strzela wkoło oczyma,
To się łzami zaleje,
Coś niby chwyta, coś niby trzyma,
Rozpłacze się i zaśmieje.

— „Tyżeś to w nocy? to ty Jasieńku!
Ach! i po śmierci kocha!
Tutaj, tutaj, pomaleńku,
Czasem² usłyszysz macocha!...

Niech sobie słyszy... już nie ma ciebie,
Już po twoim pogrzebie!
Ty już umarłeś? Ach! ja się boję!...
Czego się boję mego Jasieńka?
Ach, to on! lica twoje, oczki twoje!
Twoja biała sukienka!

I sam ty biały jak chusta,
Zimny... jakie zimne dłonie!
Tutaj połóż, tu na łonie,
Przyciśnij mnie, do ust usta!...

Ach, jak tam zimno musi być w grobie!
Umarłeś, tak, dwa lata!
Weź mię, ja umrę przy tobie,
Nie lubię świata.

Źle mnie w złych ludzi tłumie:
Płacę, a oni szydzą;
Mówię, nikt nie rozumie:
Widzę, oni nie widzą!

Śród dnia przyjdź kiedy... To może we śnie?
Nie, nie... trzymam ciebie w ręku,
Gdzie znikasz, gdzie mój Jasieńku?
Jeszcze wcześniej, jeszcze wcześniej!

Mój Boże! kur się odzywa³,
Zorza błyska w okienku.
Gdzie znikłeś! ach! stój Jasieńku!
Ja nieszczęśliwa!” —

Tak się dziewczyna z kochankiem pieści,
Bieży za nim, krzyczy, pada;
Na ten upadek, na krzyk boleści,
Skupia się ludzi gromada.

„Mówcie pacierze! — krzyczy prostota —
Tu jego dusza być musi.
Jasio być musi przy swej Karusi,
On ją kochał za żywota!”

I ja to słyszę, i ja tak wierzę,
Płaczę i mówię pacierze.
— „Słuchaj dziewczeczko!” — krzyknie śród zgiełku
Starzec, i na lud zawoła:
„Ufajcie memu oku i szkiełku,
Nic tu nie widzę dokoła.

— Duchy karczemnej tworem gawiedzi,
W głupstwa wywarzone kuźni⁴;
Dziewczyna duby smalone⁵ bredzi,
A gmin rozumowi bluźni”.

„Dziewczyna czuje, — odpowiadam skromnie —
A gawieź wierzy głęboko:
Czucie i wiara silniej mówi do mnie,
Niż mędrca szkiełko i oko.

Martwe znasz prawdy, nieznane dla ludu,
Widzisz świat w proszku, w każdej gwiazd iskiec;e;
Nie znasz prawd żywych, nie obaczysz cudu!
Miej serce i patrzaj w serce!”

Przypisy:

¹Motto wzięte z Szekspirowskiego *Hamleta* (akt I, scena 2). [przypis redakcyjny]

²*Czasem* (z białorus.) — a nuż, może przypadkiem.
[przypis redakcyjny]

³Pianie koguta miało płoszyć duchy, upiory itp. [przypis redakcyjny]

⁴W autografie do tego wiersza dał poeta dopisek: „Ob. Rosp. w Dzien. Wileń.”. Miał na myśli rozprawę Jana Śniadeckiego przeciw romantyczności, wydrukowaną w zeszycie „Dziennika Wileńskiego” ze stycznia 1819 r.
[przypis redakcyjny]

⁵*duby smalone* — głupstwa, brednie, rzeczy zmyślane, kosałki-opałki. Dubiel w staropolszczyźnie znaczył tyle co: głupiec, prostak. [przypis redakcyjny]

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła,
Józef Kallenbach, Olga Sutkowska.

Adam Mickiewicz

Romantyczność

Wstęp

Na początku wiersza jest cytat.

Cytat to zapisane słowa jakiejś osoby.

Adam Mickiewicz cytuje słowa poety Williama Szekspira.

Szekspir napisał:

„Chyba coś widzę,

ale nie oczami.

Widzę swoim sercem.

Czuję coś

i wierzę, że to prawda”.

Tekst wiersza

Ktoś mówi:

„Dziewczyno, słuchaj!

Jest dzień.

Jesteś w miasteczku.

Nikogo obok ciebie nie ma.

Kogo wołasz?

Z kim się witasz?”.

Dziewczyna nie słucha.
Rozgląda się wokół siebie.
Płacze.
Śmieje się.
Próbuje coś złapać.

Dziewczyna mówi:
„Jest noc.
Czy to Ty, Jasiu?
Tak, to Ty.
Kochasz mnie.

Umarłeś dwa lata temu.
Był Twój pogrzeb.
Wróciłeś do mnie.
Jesteś duchem.
Nie boję się.
Jesteś blady i zimny.
Pocałuj mnie
i przytul mnie.
Chcę umrzeć jak Ty.
Zabierz mnie do grobu.

Nie lubię świata.
Ludzie śmieją się ze mnie.
Ludzie mówią,
że jestem głupia.
Ludzie nie widzą Ciebie.
Ja Ciebie widzę.

Wstaje dzień.
Pieje kogut.
Ty znikasz.
Idziesz już.
Wróc do mnie”.

Dziewczyna biega i krzyczy.
Płacze.
Inni ludzie stoją wokół dziewczyny.
Mówią:
„My nikogo nie widzimy.
Dziewczyna widzi.
Wierzmy jej.
Tu jest duch Jasia.
On kochał dziewczynę.
Modlimy się za niego”.

Adam Mickiewicz mówi:

„Ja też wierzę,
że tu jest duch Jasia.

Płaczę
i modlę się”.

Stary człowiek mówi:

„Nikogo tu nie ma.
Dziewczyna kłamie,
a niemądrzy ludzie jej wierzą”.

Adam Mickiewicz mówi:
„Dziewczyna czuje.
Bardzo kochała Jasia.
Teraz go widzi.
Niektórzy ludzie nie mają dużo wiedzy.
Mają wiarę.
Ty jesteś mądry,
ale poznajesz świat tylko rozumem.
Wierzysz w to, co możesz zbadać.
Dlatego nie widzisz niezwykłych rzeczy.
Czasem czegoś nie widać oczami
ani nie można tego zrozumieć.
Ale można to poczuć sercem.
Świat trzeba poznawać też sercem”.

1. Uzupełnij zdania wybranymi wyrazami z ramek.

„Romantyczność” jest balladą, ponieważ:

- jest pisana
- jest podzielona na
- historię opowiada
- opowiada o
- występują w niej postaci

odcinki

wierszem

wymyślone

babcia

prozą

strofy

animowane

narrator

prawdziwe

wierzeniach ludowych

legend miejskich

2. Autorem ballady „Romantyczność” jest

.....

3. Bohaterami „Romantyczności” są:

– dziewczyna o imieniu

– chłopak o imieniu

–

4. Tematem ballady „Romantyczność” jest:

- a) nienawiść
- b) miłość
- c) zabawa

5. Podkreśl postacie realistyczne (prawdziwe).

dziewczyna

lud

duch Jaśka

starzec

6. Na podstawie podanego fragmentu określ porę dnia akcji wiersza.

„Słuchaj dziewczeczko!
— Ona nie słucha. —
To dzień biały! to miasteczko!”

- a) noc
- b) dzień
- c) wieczór

7. Jak zachowuje się Karusia?

- a) jest spokojna
- b) rozmawia z kimś, kogo nie widać
- c) tańczy i śpiewa

8. Uzupełnij zdania wyrazami z ramek.

Dziewczyna płacze i tęskni za, który

..... lata temu. Jest i

Bardzo kochała swego

Rozmawia z nim, chociaż nikt go nie

Karusi wydaje się, że jest

Jasia

Jasiem

smutna

widzi

noc

umarł

dwa

nieszczęśliwa

9. Na podstawie podanych fragmentów odpowiedz na pytania.

- a)
- „Mówcie pacierze! — krzyczy prostota —
Tu jego dusza być musi.
Jasio być musi przy swej Karusi,
On ją kochał za żywota!”

Czy prosty lud rozumie cierpienia dziewczyny?

- b)
- „Starzec, i na lud zawoła:
„Ufajcie memu oku i szkiełku,
Nic tu nie widzę dokoła.

— Duchy karczemnej tworem gawiedzi,
W głupstwa wywarzone kuźni;
Dziewczyna duby smalone bredzi,
A gmin rozumowi bluźni”

Czy starzec rozumie cierpienia dziewczyny?

10. Prosty lud to:

- a) wieśniacy
b) mędracy

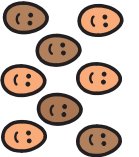

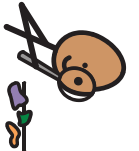

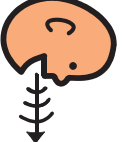
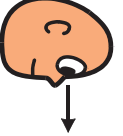

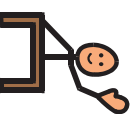
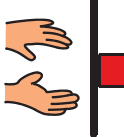
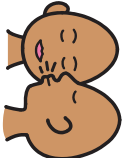

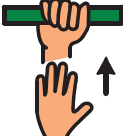

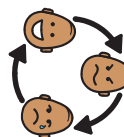
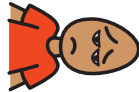
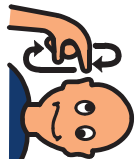
11. Starzec, który ma szkiełko i oko, to:

- a) wieśniak
- b) mędrzec

12. Czy narrator podziela wierzenia ludowe?

„Dziewczyna czuje, — odpowiadam skromnie —
A gawieź wierzy głęboko:
Czucie i wiara silniej mówi do mnie,
Niż mędrca szkiełko i oko.”

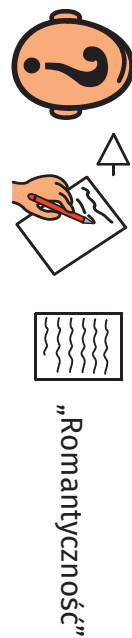
13. Czy ty wierzysz w duchy?

 ja	 mędrzec	 Jasio	 Karusia	 ludzie	 Adam Mickiewicz
 czuć	 badać	 bać się	 kochać	 mówić	 widzieć
 modlić się	 wiedzieć	 chcieć	 całować	 wotać	 słuchać/ słyszeć
 wierzyć		 umrzeć	 tęsknić	 płakać	 chwycić
				 noc	 dzień
			 dusza	 pogrzeb	 miasto
					 przeszłość
NIE			 zmienna	 nieszczęśliwa	 szalona

Zadanie 1: Zaznacz właściwą odpowiedź.

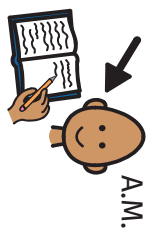

Pytanie
Kto napisał balladę „Romantyczność”?

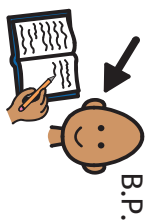
„Romantyczność”

Odpowiedź a
Adam Mickiewicz

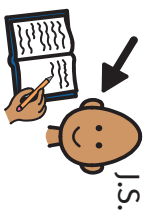
A.M.

Odpowiedź b
Bolesław Prus

B.P.

Odpowiedź c
Juliusz Słowacki

J.S.

Zadanie 2: Odpowiedz na pytanie. Użyj tablicy.

Pytanie

Dlaczego Karusia jest nieszczęśliwa?

Miejsce na zapisanie odpowiedzi ucznia.

Zadanie 3: Ułóż z pamięci.

Miejsce na zapisanie/wklejenie odpowiedzi ucznia.

 <p>mnie,</p>	 <p>Czucie</p>
do	niz
i	wiara
silniej	mówi
i	szkiełko
mędrca	oko.

Minister
Edukacji i Nauki

pracownia
lingwistyki
migowej

Lektury
dostępne
